

ДИРЕКТИВА 2002/21/ЕО НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА
от 7 март 2002 г.
за общата регулативна рамка на електронните съобщителни мрежи и услуги
(Рамкова директива)

ЕВРОПЕЙСКИЯТ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взеха предвид:

Договора за Европейската общност и в частност чл. 95 от същия;

предложението на Комисията⁽¹⁾;

становището на Социално-икономическия комитет⁽²⁾;

в съответствие с процедурата по чл. 251 от Договора⁽³⁾;

и като имат предвид следното:

(1) Действащата регулативна рамка на далекосъобщенията се оказва ефективна за създаване на условия за действителна конкуренция в далекосъобщителния сектор по време на прехода от монопол към пълна свобода на конкуренцията.

(2) На 10 ноември 1999 г. Комисията внесе съобщение в Европейския парламент, Съвета, Социално-икономическия комитет и Комитета на регионите под надслов „Към нова рамка на електронната съобщителна инфраструктура и свързаните с нея услуги — Преглед на съобщителния сектор за 1999 г.“. В посоченото съобщение Комисията прави преглед на действащата регулативна рамка на далекосъобщенията в съответствие със своето задължение съгласно чл. 8 от Директива на Съвета 90/387/ЕИО от 28 юни 1990 г. за създаването на вътрешен пазар на далекосъобщителни услуги чрез свободно предоставяне на мрежи⁽⁴⁾. Комисията поставя също на обществено обсъждане редица политически предложения за нова регулативна рамка на електронната съобщителна инфраструктура и свързаните с нея услуги.

(3) На 26 април 2000 г. Комисията внесе съобщение в Европейския парламент, Съвета, Социално-икономическия комитет и Комитета на регионите относно резултатите от общественото обсъждане на прегледа на съобщителния сектор за 1999 г. и насоки за нова регулативна рамка. В съобщението са обобщени резултатите от общественото обсъждане и са формулирани някои основни насоки за изготвянето на нова рамка на електронната съобщителна инфраструктура и свързаните с нея услуги.

⁽¹⁾ ОJ C 365 E, 19.12.2000, стр. 198 и ОJ C 270 E, 25.9.2001, стр. 199.

⁽²⁾ ОJ C 123, 25.4.2001, р. 56.

⁽³⁾ Становище на Европейския парламент от 1 март 2001 г. (ОJ C 277, 1.10.2001, стр. 91), Обща позиция на Съвета от 17 септември 2001 г. (ОJ C 337, 30.11.2001, стр. 34) и Решение на Европейския парламент от 12 декември 2001 г. (предстои обнародване). Решение на Съвета от 14 февруари 2002 г.

⁽⁴⁾ ОJ L 192, 24.7.1990, стр. 1. Директива, изменена и допълнена с Директива 97/51/ЕО на Европейския парламент и на Съвета (ОJ L 295, 29.10.1997, стр. 23).

(4) Европейският съвет в Лисабон на 23 и 24 март 2000 г. изтъкна потенциала на прехода към основаваща се на познанието икономика за постигането на растеж, конкурентноспособност и заетост. В частност Съветът подчерта значението на достъпа до евтина съобщителна инфраструктура на световно равнище и до широка гама от съобщителни услуги за стопанските субекти и гражданите на Европа.

(5) Конвергенцията в секторите на далекосъобщенията, медиите и информационните технологии налага необходимостта всички преносни мрежи и услуги да бъдат обхванати от единна регулативна рамка. Тази регулативна рамка се състои от настоящата директива и от следните четири специални директиви: Директива 2002/20/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 7 март 2002 г. за лицензирането на електронните съобщителни мрежи и услуги (Директива за лицензирането)⁽⁵⁾; Директива 2002/19/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 7 март 2002 г. за достъпа и взаимното свързване на електронните съобщителни мрежи и свързаните с тях съоръжения (Директива за достъпа)⁽⁶⁾; Директива 2002/22/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 7 март 2002 г. за универсалната услуга и правата на потребителите във връзка с електронните съобщителни мрежи и услуги (Директива за универсалната услуга)⁽⁷⁾; Директива 97/66/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 15 декември 1997 г. относно обработката на лични данни и защитата на личната неприкосновеност в далекосъобщителния сектор⁽⁸⁾ (навсякъде по-долу — „Специалните директиви“). Необходимо е да бъде отделено регулирането на преноса от регулирането на съдържанието. Настоящата рамка следователно не обхваща съдържанието на услугите, предоставяни по електронни съобщителни мрежи, ползващи съобщителни услуги, като например масово разпространяваното съдържание, финансовите услуги и някои услуги на информационното общество, поради което и не засяга мерките, вземани на общностно или на национално равнище по отношение на такива услуги в съответствие с общностното право, с цел да бъде утвърждавано културното и езиковото многообразие и да бъде гарантиран медийният плурализъм. Съдържанието на телевизионните програми е обхванато от Директива на Съвета 89/552/ЕИО от 3 октомври 1989 г. за координиране на някои закони, подзаконови или административни разпоредби в държавите-членки регламентиращи телевизионноразпръсквателните дейности⁽⁹⁾. Разделянето на регулирането на преноса от регулирането на съдържанието не е препятствие да бъдат отчитани връзките, които съществуват помежду им, особено за да бъдат гарантирани медийният плурализъм, културното многообразие и защитата на потребителите.

(6) Аудиовизуалната политика и регулирането на съдържанието се провеждат с оглед на цели от общ интерес като правото на изразяване на мнение, медийния плурализъм, безпристрастността, културното и езиковото многообразие, социалното приобщаване, защитата на потребителите и на непълнолетните. Съобщението на Комисията „Принципи и насоки на общностната аудиовизуална политика в цифровата ера“, както и

⁽⁵⁾ Вж. стр. 21 от настоящия брой на Официален вестник.

⁽⁶⁾ Вж. стр. 7 от настоящия брой на Официален вестник.

⁽⁷⁾ Вж. стр. 51 от настоящия брой на Официален вестник.

⁽⁸⁾ ОJ L 24, 30.1.1998, стр. 1.

⁽⁹⁾ ОJ L 298, 17.10.1989, стр. 23, изменена и допълнена с Директива на Европейския парламент и на Съвета 97/36/ЕО (ОJ L 202, 30.7.1997, стр. 60)

заклученията на Съвета от 6 юни 2000 г., приветстващи това съобщение, формулират основните действия, които трябва да бъдат предприети от Общността за осъществяване на нейната аудиовизуална политика.

(7) Разпоредбите на настоящата директива и на Специалните директиви не препятстват отделните държави-членки да вземат необходимите мерки за осигуряване защитата на основните си интереси по сигурността, да опазват обществения ред и обществената сигурност и да позволяват разследването, разкриването и преследването на криминални престъпления, включително и чрез създаването от страна на националните регулиращи органи на определени и пропорционални задължения, приложими спрямо доставчиците на електронни съобщителни услуги.

(8) Настоящата директива не обхваща оборудването в обхвата на Директива 1999/5/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 9 март 1999 г. за радиооборудването и за далекосъобщителните крайни устройства, и за взаимното признаване на тяхното съответствие¹, но обхваща потребителската техника, използвана за цифрова телевизия. Важно е регулаторните органи да насърчават мрежовите оператори и производителите на крайни устройства да си сътрудничат с оглед улесняване достъпа на потребители с увреждания до електронни съобщителни услуги.

(9) Услугите на информационното общество се обхващат от Директива 2000/31/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 8 юни 2000 г. за някои правни аспекти на услугите на информационното общество, по-специално електронната търговия на вътрешния пазар².

(10) Определението “услуга на информационното общество” в член 1 на Директива 98/34/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 22 юни 1998 г., установяваща процедурата за осигуряване на информация в областта на техническите стандарти, предписанията и правилата на услугите на информационното общество³, се разпростира и върху широк спектър от стопански дейности, извършващи се “онлайн”. Повечето от тези дейности не попадат в обхвата на действие на настоящата директива, защото те не се състоят изцяло или главно в пренасянето на сигнали на електронни съобщителни мрежи. Гласовата телефония и услугите за пренос на електронна поща се обхващат от настоящата директива. Едно и също предприятие, напр. доставчик на Интернет услуга, може да предлага както електронни съобщителни услуги, като достъп до Интернет, така и услуги, които не се обхващат от настоящата директива, като осигуряване на поддържано в Световната мрежа съдържание.

(11) В съответствие с принципа за разделяне на регулаторните и оперативните функции, държавите-членки трябва да гарантират независимостта на националния регулиращ орган или органи с оглед осигуряване безпристрастността на техните решения. Това изискване за независимост не е в ущърб на институционалната автономност и конституционните

¹ OJ L 91, 7.4.1999, стр. 10

² OJ L 178, 17.7.2000, стр. 1

³ OJ L 204, 21.7.1998, стр. 37, Директива изменена и допълнена с Директива 98/48/ЕС (OJ L 217, 5.8.1998, стр. 18) L 108/34 24.4.2002 Официален вестник на Европейските общности EN.

задължения на държавите-членки или на принципа на неутралност по отношение на правилата в държавите-членки, регламентиращи системата от имуществени права, установени в член 295 на Договора. Националните регулиращи органи трябва да притежават всички необходими източници, като персонал, опит и финансови средства, за изпълнение на своите задачи.

(12) Всяка страна, обект на решение от национален регулиращ орган трябва да има правото да обжалва пред орган, който е независим от заинтересованите страни. Този орган може да бъде и съд. Нещо повече, всяко предприятие, което смята, че неговата кандидатура за получаване на права за инсталиране на съоръжения, не е била разгледана в съответствие с принципите, залегнали в настоящата директива, трябва да има правото да обжалва такива решения. Тази процедура на обжалване не засяга разделението на компетенциите в рамките на националната съдебна система и на правата на юридическите или физическите лица според националното законодателство.

(13) Националните регулиращи органи е необходимо да събират информация от субектите на пазара, за да изпълняват ефикасно своите задачи. Такава информация може също да бъде събирана и от името на Комисията, за да ѝ позволи да изпълнява задълженията си по правото на Общността. Исканията за информация трябва да бъдат пропорционални и да не налагат прекомерно бреме върху предприятията. Информацията, събирана от националните регулиращи органи, трябва да бъде общественодостъпна с изключение на случаите, когато е поверителна в съответствие с националните правила за обществен достъп до информацията, и при условията на националното законодателство и правото на Общността за търговската тайна.

(14) Информация, смятана за поверителна от национален регулиращ орган в съответствие с националните правила и правилата на Общността за търговската тайна, може да бъде обменяна единствено с Комисията и други национални регулиращи органи в случаите, когато такъв обмен е строго необходим за прилагане разпоредбите на настоящата директива или на Специалните директиви. Обменяната информация трябва да бъде ограничена до онова, което е относимо и пропорционално на целта на такъв обмен.

(15) Важно е националните регулиращи органи да се консултират с всички заинтересовани страни по предлаганите решения и да взимат предвид техните бележки преди взимането на окончателно решение. С оглед на това решенията на национално равнище да не противоречат на целите на единния пазар или на други цели на Договора, националните регулиращи органи трябва също така да уведомяват Комисията и другите национални регулиращи органи за определени проекторешения, за да могат те да ги коментират. Уместно е националните регулиращи органи да се консултират със заинтересованите страни по всички проектомерки, които засягат търговията между държавите-членки. Случаите, за които се прилагат процедурите по член 6 и член 7, са определени в настоящата директива и в Специалните директиви. Комисията трябва да е в състояние, след като се е консултирала с Комитета по съобщенията, да изиска от националния регулиращ орган да оттегли проектомерка, когато тя засяга определение на относими пазари или определянето или неопределянето на предприятия като притежаващи значителна пазарна сила, и когато такива решения биха поставили бариера пред единния пазар или биха били несъвместими със правото на Общността и в частност

с политическите цели, които националните регулиращи органи трябва да преследват. Тази процедура не засяга прилагането на процедурата за уведомяване, съдържаща се в Директива 98/34/ЕО, и прерогативите на Комисията съгласно Договора по отношение на нарушенията на правото на Общността.

(16) Националните регулиращи органи трябва да имат хармонизиран набор от цели и принципи, на които да се опират, а когато е необходимо, трябва да координират своите действия с регулиращите органи на другите държави-членки при изпълнение на задълженията си по настоящата регулаторна рамка.

(17) Дейностите на националните регулиращите органи, установени с настоящата директива и със Специалните директиви, допринасят за изпълнението на по-широка политика в областта на културата, заетостта, околната среда, социалната кохезия и териториалното и селищното устройство.

(18) Изискването към държавите-членки националните регулиращи органи да отчитат в максимална степен препоръката регулирането да бъде технологически неутрално, т. е. то нито да налага, нито да дискриминира в полза на определен тип технология, не изключва предприемането на пропорционални стъпки за поощряване на някои специфични услуги, когато това е оправдано, напр. цифровата телевизия като средство за увеличаване на ефикасността на спектъра.

(19) Радиочестотите са основен ресурс за основаващите се на радио електронни съобщителни услуги и, доколкото се отнасят до такива услуги, те трябва да бъдат разпределяни и давани от националните регулиращи органи според набор от хармонизирани цели и принципи, регламентирани тяхната дейност, както и според обективни, прозрачни и недискриминационни критерии, отчитащи демократичните, обществени, езикови и културни интереси, свързани с използването на честотата. Важно е отпускането и определянето на радиочестотите да се управлява по възможно най-ефективния начин. Прехвърлянето на радиочестоти може да бъде резултатно средство за увеличаване ефикасното използване на спектъра, дотолкова доколкото има осигурени достатъчно гаранции за опазване на обществен интерес и особено необходимостта да бъде осигурена прозрачност и регулаторен надзор върху прехвърлянето. Решение № 676/2002/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 7 март 2002 г. за регулаторна рамка на политиката на Общността в областта на радиоспектъра (Решение за радиоспектъра)¹ създава рамка за хармонизиране на радиочестотите, а действията, предприети съгласно настоящата директива трябва да са насочени към улесняване на работата съгласно Решението.

(20) Достъпът до номерационни ресурси на основата на прозрачни, обективни и недискриминационни критерии е от съществено значение за конкуренцията между предприятията в сектора на електронните съобщения. Всички елементи на националните номерационни планове трябва да бъдат управлявани от националните регулиращи органи, включително точковите кодове, използвани за адресиране в мрежите. Когато е

¹ Вж. стр. 1 на настоящия Официален вестник. 24.4.2002 L 108/35 Официален вестник на Европейските общности EN.

необходимо хармонизиране на номерационните ресурси в Общността в подкрепа развитието на пан-европейски услуги, Комисията може да предприеме мерки за техническа реализация въз основа на изпълнителните си правомощия. Когато това е целесъобразно за осигуряване на пълно глобално оперативно съответствие между услугите, държавите-членки трябва да координират националните си позиции в съответствие с Договора в рамките на международните организации, вземащи решения относно номерирането. Разпоредбите на настоящата директива не установяват никакви нови сфери на отговорност за националните регулиращи органи в областта на именуването и адресирането в Интернет.

(21) Държавите-членки могат да прилагат наред с другите мерки процедури за състезателен или сравнителен подбор при даването на радиочестоти, както и на номера с изключителна икономическа стойност. При прилагането на такива схеми, националните регулиращи органи трябва да отчитат разпоредбите на член 8.

(22) Трябва да бъдат осигурени процедури за предоставянето на права за инсталиране на съоръжения, които са своевременни, недискриминационни и прозрачни, за да бъдат гарантирани условията за честна и ефективна конкуренция. Настоящата директива не засяга националните разпоредби, регламентиращи отчуждаването или ползването на собствеността, нормалното упражняване на правата на собственост, нормалното ползване на обществената собственост или принципа на неутралност по отношение на правилата в държавите-членки, регламентиращи системата на собствеността.

(23) Съвместното използване на съоръженията може да бъде благотворно за селищното устройство, общественото здравеопазване или по екологични причини и трябва да бъде насърчавано от националните регулиращи органи на основата на доброволни споразумения. В случаите, когато предприятията са лишени от достъп до реализуеми алтернативи, задължителното съвместно ползване на съоръжения или на имущество може да се окаже подходящо. Това включва между другото: съвместното разполагане и съвместно ползване на проводи, сгради, пилони, антени или системи от антени. Задължителното съвместно ползване на съоръжения или собственост трябва да бъде налагано на предприятията само след цялостно обществено обсъждане.

(24) Когато по екологични причини от мобилни оператори се изисква да използват съвместно кули или пилони, такова задължително съвместно ползване може да доведе до намаляване нивата на максималната излъчвана мощност, разрешени на всеки оператор, поради причини, свързани с общественото здравеопазване, и това на свой ред може да наложи на операторите да инсталират повече предавателни станции, за да осигурят национално покритие.

(25) Съществува необходимост от поемане на предварителни задължения в някои случаи, за да бъде осигурено развитието на конкурентен пазар. Определението за значителна пазарна сила в Директива 97/33/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 30 юни 1997 г. относно взаимното свързване в далекосъобщенията с цел осигуряването на универсалната услуга и оперативната съвместимост посредством прилагането на

принципите на доставката на отворени мрежи (ДОМ)¹, се оказва ефикасно в началните етапи на отварянето на пазара като праг за определянето на предварителни задължения, но сега се нуждае от адаптиране, за да съответства на по-сложни и динамични пазари. По тази причина определението, използвано в настоящата директива, е равностойно на понятието за господство съгласно юриспруденцията на Съда и на Първоинстанционния съд на Европейските общности.

(26) За две или повече предприятия може да се установи, че имат съвместно господстващо положение не само когато между тях съществуват структурни или други връзки, но и когато структурата на съответния пазар води до координирани резултати, т. е. насърчава паралелно или съгласувано антиконкурентно поведение на пазара.

(27) Съществено е предварителните регулаторни задължения да бъдат налагани само когато не съществува ефективна конкуренция, т. е. на пазари, където има едно или повече предприятия със значителна пазарна сила и където средствата в националното законодателство и правото на Общността за конкуренцията не са в състояние да решат проблема. Необходимо е следователно Комисията да изработи насоки на общностно равнище за националните регулиращи органи в съответствие с принципите на правото на конкуренцията, които да бъдат следвани при оценката за наличието на ефективна конкуренция на даден пазар и при оценката на значителна пазарна сила. Националните регулиращи органи трябва да анализират дали даден пазар на стоки или услуги е ефикасно конкурентен в дадена географска зона, която може да бъде част или цялата територия на съответната държава-членка или съседни части от териториите на разглеждани заедно държави-членки. Анализът за наличието на ефикасна конкуренция трябва да включва анализ на това дали пазарът е конкурентен в перспектива и следователно дали липсата на ефикасна конкуренция е трайна. Тези насоки трябва да включват и въпроса за нововъзникващите пазари, където фактическият пазарен лидер е вероятно да има значителен дял, но не следва да бъде обект на неуместни задължения. Комисията трябва да преразглежда тези насоки редовно, за да е сигурно, че те ще бъдат винаги адекватни в условията на бързо развиващ се пазар. Националните регулиращи органи е необходимо да си сътрудничат помежду си, когато съответния пазар е транснационален.

(28) При определянето на това дали дадено предприятие има значителна пазарна сила на даден пазар, националните регулиращи органи трябва да действат в съответствие със правото на Общността и да се съобразяват в максимална степен с насоките на Комисията.

(29) Общността и държавите-членки са поели ангажименти по отношение на стандартите и регулаторната рамка на далекосъобщителните мрежи и услуги в Световната търговска организация.

(30) Стандартизацията трябва да остане предимно движен от пазара процес. Въпреки това, възможно е все още да има случаи, в които е целесъобразно да се изисква спазването на специфични стандарти на общностно равнище, за осигуряване на оперативна

¹ OJ L 199, 26.7.1997, стр. 32. Директива, изменена с Директива 98/61/ЕС (OJ L 268, 3.10.1998, стр. 37). L 108/36 24.4.2002 Официален вестник на Европейските общности EN

съвместимост на единния пазар. На национално равнище държавите-членки подлежат на разпоредбите на Директива 98/34/ЕО. В Директива 95/47/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 24 октомври 1995 г. за използването на стандарти за излъчването на телевизионни сигнали¹ не е указана никаква специфична система за излъчване на цифрова телевизия или изискване за услуга. Чрез Групата за цифрово видеоразпръскване, участниците на европейския пазар са развили фамилия системи за телевизионно излъчване, които са стандартизирани от Европейския институт за далекосъобщителни стандарти /ETSI/ и са станали препоръки на Международния телекомуникационен съюз /ITU/. Всяко решение за задължително въвеждане на такива стандарти трябва да се взема след цялостно обществено обсъждане. Процедурите по стандартизация съгласно настоящата директива не засягат разпоредбите на Директива 1999/5/ЕО, Директива на съвета 73/23/ЕИО от 19 февруари 1973 г. за хармонизиране на законодателствата на държавите-членки, отнасящи се до електрическото оборудване, предназначено за определени стойности на напрежението¹ и на Директива на съвета 89/336/ЕИО от 3 май 1989 г. за сближаване законодателствата на държавите-членки, отнасящи се до електромагнитната съвместимост².

(31) Оперативната съвместимост на цифровите интерактивни телевизионни услуги и усъвършенстваното цифрово телевизионно оборудване на потребителско равнище трябва да бъдат насърчавани, за да бъде осигурен свободен поток на информация, медиен плурализъм и културно многообразие. Желателно е потребителите да могат да приемат, независимо от начина на излъчване, всички цифрови интерактивни телевизионни услуги, без да се накърнява технологичната неутралност, бъдещият технологичен прогрес, необходимостта от поощряване усвояването на цифровата телевизия и състоянието на конкуренцията на пазарите за цифрови телевизионни услуги. Операторите на платформи за цифрова интерактивна телевизия трябва да се стремят да въвеждат отворен приложнопрограмен интерфейс (API), който да е в съответствие със стандартите и спецификациите, приети от европейска стандартизационна организация. Преминването от съществуващ API към нов отворен API трябва да бъде насърчавано и организирано например посредством Меморандуми за разбирателство между всички заинтересовани участници на пазара. Отворените API улесняват оперативната съвместимост, т. е. преносимостта на интерактивно съдържание между механизми за доставка и пълна функционалност на това съдържание на усъвършенствани цифрови телевизионни устройства. Трябва да се отчита обаче необходимостта да не се затруднява функционирането на приемащите устройства и това те да бъдат защитени от злонамерени посегателства като напр. с вируси.

(32) В случай на спор между предприятия в една и съща държава-членка в област, обхваната от настоящата директива или от Специалните директиви, например що се отнася до задължения за достъп и взаимна свързване или до начина за пренасяне на списъци от абонати, потърпевшата страна, която е водила добронамерени преговори, но не е успяла да сключи споразумение, трябва да може да отнесе спора за разрешаване от националния регулиращ орган. Националните регулиращи органи трябва да са в

¹ OJ L 281, 23.11.1995, стр. 51

¹ OJ L 77, 26.3.1973, стр. 29

² OJ L 139, 23.5.1989, стр. 19

състояние да наложат решение на страните. Намесата на национален регулиращ орган в разрешаването на спор между предприятия, осигуряващи електронни съобщителни мрежи или услуги в държава-членка, трябва да е насочена към спазване на задължения, произтичащи от настоящата директива или от Специалните директиви.

(33) Наред с правото на удовлетворение, предоставено от националното законодателство или правото на Общността, е необходимо да бъде дадена възможност за опростена процедура по молба на която и да било от страните по спора за разрешаване на трансгранични спорове, които са извън компетенциите на отделен национален регулиращ орган.

(34) Единен Комитет трябва да замени „Комитета ONP“, създаден с член 9 на Директива 90/387/ЕИО, и Лицензионния комитет, създаден с член 14 на Директива 97/13/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 10 април 1997 г. относно общата рамка на генералните разрешителни и индивидуалните лицензи в областта на далекосъобщителните услуги¹.

(35) Националните регулиращи органи и националните органи за защита на конкуренцията следва да си осигуряват взаимно необходимата информация за прилагането на разпоредбите на настоящата директива и на Специалните директиви, за да могат пълноценно да си сътрудничат. С оглед опазването на разменяната информация, получаващият я орган трябва да осигури същото ниво на поверителност, каквото е имала информацията при предоставящия орган.

(36) Комисията отбелязва намерението си да създаде Група на европейските регулатори за електронни съобщителни мрежи и услуги, която би представлявала подходящ механизъм за насърчаване на сътрудничеството и координацията на националните регулиращи органи, за да бъде стимулирано развитието на вътрешния пазар на електронни съобщителни мрежи и услуги и за да бъде постигнато последователно прилагане във всички държави-членки на разпоредбите, на настоящата директива и на Специалните директиви, особено в областите, където националното законодателство, прилагащо правото на Общността дава на националните регулиращи органи значителни права за свобода на преценка при прилагането на съответните правила.

(37) От националните регулиращи органи трябва да се изисква да си сътрудничат помежду си и с Комисията по прозрачен начин, за да осигурят последователно прилагане във всички държави-членки на разпоредбите на настоящата директива и на Специалните директиви. Това сътрудничество би могло да се осъществява и в рамките на Комитета по съобщенията или в рамките на група, включваща европейски регулатори. Държавите-членки трябва да решат кои органи са националните регулиращи органи за целите на настоящата директива и на Специалните директиви.

(38) Мерките, които могат за засегнат търговията между държавите-членки са онези мерки, които могат да имат пряко или непряко, фактическо или потенциално влияние върху формата на търговия между държавите-членки, по начин, по който това би могло да

¹ OJ L 117, 7.5.1997, стр. 15. 24.4.2002 L 108/37 Официален вестник на Европейските общности EN

създаде бариера пред единния пазар. В тях се включват мерки, които имат значително влияние върху оператори или потребители в други държави-членки, в т.ч.: мерки, които засягат цените за потребители в други държави-членки; мерки, които засягат възможността на едно предприятие, създадено в друга държава-членка, да осигури електронни съобщителни услуги и в частност мерки, които засягат възможността да се предлагат транснационални услуги; мерки, които засягат структурата на пазара или достъпа до него, като по този начин водят до последствия за предприятия в други държави-членки.

(39) Разпоредбите на настоящата директива трябва да се преразглеждат периодично, в частност що се отнася до определянето на необходимостта от изменение в светлината на променящите се технологични или пазарни условия.

(40) Мерките, необходими за прилагането на настоящата директива трябва да бъдат приети в съответствие с Решение на Съвета 1999/468/ЕО от 28 юни 1999 г. предвиждащо процедурите за упражняване на прилагащи правомощия, предоставени на Комисията¹.

(41) Тъй като целите на предложеното действие, а именно – постигането на хармонизирана рамка за регулирането на електронни съобщителни услуги, електронни съобщителни мрежи, свързаните с тях съоръжения и услуги – не могат да бъдат постигнати в достатъчна степен от държавите-членки и следователно могат – поради мащаба и резултатите на действието – да бъдат по-добре постигнати на общностно равнище, Общността може да приеме мерки в съответствие с принципа на субсидиарност, предвиден в член 5 от Договора. В съответствие с принципа на пропорционалността, съгласно същия член, настоящата директива не надхвърля рамките на необходимо за постигането на тези цели.

(42) Някои директиви и решения в тази област трябва да бъдат отменени.

(43) Комисията трябва да наблюдава прехода от съществуващата рамка към новата рамка и по-специално, тя може в подходящ момент да внесе предложение за отменяне на Регламент (ЕО) № 2887/2000 г. на Европейския парламент и на Съвета от 18 декември 2000 г. за свободен достъп на трети лица до местната съобщителна мрежа². –

ПРИЕХА НАСТОЯЩАТА ДИРЕКТИВА:

ГЛАВА I

ОБХВАТ, ЦЕЛ И ОПРЕДЕЛЕНИЯ

Член 1

Обхват и цел

1. Настоящата директива установява хармонизирана рамка за регулирането на електронните съобщителни услуги, електронните съобщителни мрежи, свързаните с тях

¹ OJ L 184, 17.7.1999, стр. 23

² OJ L 336, 30.12.2000, стр. 4, L 108/38 24.4.2002 Официален вестник на Европейските общности EN

съоръжения и услуги. Тя предвижда задачите на националните регулиращи органи и установява съвкупност от процедури за осигуряване на хармонизирано прилагане на регулаторната рамка в цялата Общност.

2. Настоящата директива, както и Специалните директиви не засягат задълженията, наложени от националното законодателство в съответствие със правото на Общността или с правото на Общността по отношение на услугите, предоставяни с помощта на електронни съобщителни мрежи и услуги.

3. Настоящата директива, както и Специалните директиви не засягат мерките, предприети на национално равнище или на равнище на Общността в съответствие със правото на Общността, за постигане на цели от общ интерес, в частност свързани с регулирането на съдържанието и аудио-визуалната политика.

4. Настоящата директива и Специалните директиви не засягат разпоредбите на Директива 1999/5/ЕО.

Член 2

Определения

По смисъла на настоящата директива:

(а) “електронна съобщителна мрежа” означава предавателни системи и, когато това е приложимо, комутаторно или маршрутиращо оборудване и други ресурси, които позволяват предаването на сигнали по проводници, радио, оптичен или друго електромагнитен начин, включително спътникови мрежи, фиксирани (мрежово и пакетно-комутирани, включително Интернет) и мобилни наземни мрежи, електропроводни системи, доколкото са използвани за предаване на сигнали, мрежи, използвани за радио и телевизионно разпръскване, кабелни телевизионни мрежи, независимо от типа на пренасяната информация;

(б) “транснационални пазари” означава пазари, установени в съответствие с член 15(4), обхващащи Общността или съществена част от нея;

(в) “електронна съобщителна услуга” означава услуга, осигурявана обикновено срещу заплащане, която се състои изцяло или главно в пренасянето на сигнали по електронни съобщителни мрежи, включително далекосъобщителни услуги и предавателни услуги в мрежи, използвани за разпръскване, но изключват услугите, осигуряващи или упражняващи редакторски контрол върху съдържанието, предавано посредством електронни съобщителни мрежи и услуги; тя не включва услуги на информационното общество по смисъла на член 1 на Директива 98/34/ЕО, които не се състоят изцяло или главно в пренасянето на сигнали по електронни съобщителни мрежи;

(г) “обществена съобщителна мрежа” означава електронна съобщителна мрежа, използвана изцяло или главно за осигуряване на обществено достъпни електронни съобщителни услуги;

(д) “свързани съоръжения” означава онези съоръжения, свързани с електронна съобщителна мрежа и/или електронна съобщителна услуга, които правят възможно и/или поддържат доставката на услуги посредством тази мрежа и/или услуга. Включват се системи за условен достъп и електронни програмни справочници;

(е) “система за условен достъп” означава всяка техническа мярка и/или режим, посредством които достъпът до защитена радио или телевизионна услуга в разбираема форма е поставен под условие за абонамент или друга форма на предварително индивидуално разрешение;

(ж) “национален регулиращ орган” означава органът или органите, натоварени от държава-членка с някоя от регулаторните задачи, посочени в настоящата директива и в Специалните директиви;

(з) “ползвател” означава юридическо или физическо лице, което ползва или търси обществено достъпна електронна съобщителна услуга;

(и) “потребител” означава всяко физическо лице, което ползва или търси обществено достъпна електронна съобщителна услуга за цели, излизащи извън обхвата на неговото занятие, стопанска дейност или професия;

(й) “универсална услуга” означава минимален набор от услуги, определени в Директива 2002/22/ЕО (Директива за универсалната услуга), с определено качество, които са достъпни за всички ползватели, независимо от географското им разположение и – в съответствие със специфичните национални условия – на достъпна цена;

(к) “абонат” означава всяко физическо или юридическо лице, което е страна по договор с доставчик на обществено достъпни електронни съобщителни услуги за доставка на такива услуги;

(л) “Специални директиви” означава Директива 2002/20/ЕО (Директива за разрешителните), Директива 2002/19/ЕО (Директива за достъпа), директива 2002/22/ЕО (Директива за универсалната услуга) и Директива 97/66/ЕО;

(м) “доставка на електронна съобщителна мрежа” означава създаването, оперирането, контрола или осигуряването на достъп до такава мрежа;

(н) “краен потребител” означава ползвател, който не доставя обществени съобщителни мрежи или обществено достъпни електронни съобщителни услуги;

(о) “усъвършенствано цифрово телевизионно устройство” означава външни приставки, предназначени за свързване към телевизионни приемници или интегрирани цифрови телевизионни апарати, способни да приемат цифрови интерактивни телевизионни услуги;

(п) “приложнопрограмен интерфейс (API)” означава софтуеърните интерфейси между различните приложения, осигурявани от разпръсквателите или доставчиците на услуги, и

ресурсите в усъвършенстваните цифрови телевизионни устройства за цифрови телевизионни и радиоуслуги.

ГЛАВА II НАЦИОНАЛНИ РЕГУЛИРАЩИ ОРГАНИ

Член 3

Национални регулиращи органи

1. Държавите-членки правят необходимото, щото всяка задача, възложена на националните регулиращи органи съгласно настоящата директива и Специалните директиви, да се осъществява от компетентен орган.
2. Държавите-членки гарантират независимостта на националните регулиращи органи, като осигуряват те да бъдат правно отделени и функционално независими от всички организации, доставящи електронни съобщителни мрежи, оборудване или услуги. Държавите-членки, които запазват собствеността или контрола над предприятията, доставящи електронни съобщителни мрежи и/или услуги, осигуряват фактическо структурно отделяне на регулаторната функция от дейностите, свързани със собствеността или контрола.
3. Държавите-членки правят необходимото, щото националните регулиращи органи да упражняват правомощията си безпристрастно и прозрачно.
4. Държавите-членки обнародват задачите, които се възлагат на националните регулиращи органи, в лесно достъпна форма, особено що се отнася до задачи, които са възложени на повече от един орган. Държавите-членки осигуряват по целесъобразност съгласуване и сътрудничество между тези органи и между тях и националните органи, на които е поверено прилагането на правото за защита на конкуренцията, и националните органи, на които е поверено прилагането на правото за защита на потребителите, по въпроси от взаимен интерес. Когато компетентен по тези въпроси са повече от един орган, държавите-членки правят необходимото, щото съответните задачи на всеки орган да бъдат обнародвани в лесно достъпна форма.
5. Националните регулиращи органи и националните органи за защита на конкуренцията си предоставят взаимно необходимата информация за прилагането на разпоредбите на настоящата директива и на Специалните директиви. По отношение на обменяната информация, получаващият орган осигурява същата степен на поверителност, каквата е тя при предоставящия орган.
6. Държавите-членки съобщават на Комисията всички задачи, възложени на националните регулиращи органи съгласно настоящата директива и на Специалните директиви, както и произтичащите от тях отговорности.

Член 4

Право на обжалване

1. Държавите-членки осигуряват наличието на ефикасни механизми на национално равнище, чрез които всеки ползвател или предприятие, доставящо електронни съобщителни мрежи и/или услуги, засегнато от решение на национален регулиращ орган, да има правото да обжалва решението пред апелативен орган, независим от страните по спора. Този орган, който може да бъде и съдебен, разполага с подходящ експертен потенциал, за да може да изпълнява функциите си. Държавите-членки правят необходимото, щото съществото на спора да бъде надлежно отчитано и да действа ефикасен механизъм за обжалване. До приключване на процедурата по такова обжалване, решението на националния регулиращ орган остава в сила, освен ако апелативният орган не постанови друго.

2. Когато апелативният орган по алинея 1 не е съдебен, неговото решение винаги се придружава с писмени мотиви. При това, в такъв случай, неговото решение трябва подлежи на преглед от съдебен орган по смисъла на член 234 от Договора.

Член 5

Предоставяне на информация

1. Държавите-членки правят необходимото, щото предприятията, предоставящи електронни съобщителни мрежи и услуги, да предоставят цялата информация, включително и финансова, необходима на националните регулиращи органи, за да осигуряват съответствие с разпоредбите на настоящата директива и на Специалните директиви или на решенията, взети в съответствие с тези директиви. Тези предприятия предоставят такава информация незабавно при поискване и в съответствие със сроковете, и в степен на подробност, изисквани от националния регулиращ орган. Информацията, изисквана от националния регулиращ орган, е пропорционална на изпълнението на посочената задача. Националния регулиращ орган мотивира искането си за информация.

2. Държавите-членки правят необходимото, щото националните регулиращи органи да предоставят на Комисията, по мотивирано нейно искане, необходимата за нея информация, за да изпълнява задачите си съгласно Договора. Информацията, изисквана от Комисията, е пропорционална на изпълнението на тези задачи. Когато предоставената информация се отнася до информация, предоставена преди това от предприятия по искане на националния регулиращ орган, тези предприятия се информират за това. Доколкото е необходимо и освен ако органът, предоставящ информацията не е поискал изрично и мотивирано противното, Комисията дава достъп до предоставената информация на друг такъв орган в друга държава-членка. При условията на алинея 3 държавите-членки правят необходимото, щото информацията, предоставена на един национален регулиращ орган, да може бъде достъпна и за друг такъв орган в същата или друга държава-членка, след мотивирано искане, когато това е необходимо за да може органът да изпълнява задълженията си съгласно правото на Общността.

3. Когато информацията се смята за поверителна от национален регулиращ орган в съответствие с правилата на Общността и с националните правила за търговската тайна, Комисията и заинтересованите национални регулиращи органи осигуряват съответната поверителност.

4. Държавите-членки правят необходимото, щото действайки в съответствие с националните правила за обществен достъп до информация и при спазване на националните правила и правилата на Общността за търговската тайна, националните регулиращи органи да публикуват такава информация, която би допринесла за отвореност и конкурентност на пазара.

5. Националните регулиращи органи публикуват реда и условията за обществен достъп до информация по алинея 4, включително процедурите за получаване на такъв достъп.

Член 6

Механизъм за консултация и прозрачност

С изключение на случаите по членове 7(6), 20 или 21, държавите-членки правят необходимото, щото, когато националните регулиращи органи възнамеряват да предприемат мерки в съответствие с настоящата директива или Специалните директиви, които имат значително влияние върху съответния пазар, те да дават на заинтересованите страни възможността да направят бележки по проектомерките в рамките на разумен срок. Националните регулиращи органи публикуват своите национални консултационни процедури. Държавите-членки осигуряват създаването на единен информационен пункт, чрез който може да бъде получен достъп до всички текущи процедури на консултация. Резултатите от консултационната процедура се правят публично достояние от националния регулиращ орган, с изключение на случаите на поверителна информация в съответствие със правото на Общността и националното законодателство за търговската тайна.

Член 7

Консолидиране на вътрешния пазар на електронни съобщения

1. В изпълнение на задачите си по настоящата директива и Специалните директиви, националните регулиращи органи в максимална степен отчитат целите, посочени в член 8, включително доколкото те се отнасят до функционирането на вътрешния пазар.

2. Националните регулиращи органи допринасят за развитието на вътрешния пазар посредством сътрудничеството помежду си и с Комисията по прозрачен начин, за да бъде осигурено последователно приложение във всички държави-членки на разпоредбите на настоящата директива и на Специалните директиви. За тази цел те в частност търсят помежду си съгласие по отношение на видовете инструменти и корективни мерки, които са най-подходящи за дадени видове ситуации на пазара.

3. Освен консултацията по член 6, когато национален регулиращ орган възнамерява да предприеме дадена мярка, която:

(а) попада в обхвата на членове 15 или 16 от настоящата директива, членове 5 или 8 от Директива 2002/19/ЕО (Директива за достъпа) или член 16 на Директива 2002/22/ЕО (Директива за универсалната услуга), и

(б) би засегнала търговията между държавите-членки,

той същевременно осигурява достъп до тази проектомарка на Комисията и на националните регулиращи органи в другите държави-членки, заедно мотивите, на която се основава мярката, в съответствие с член 5(3), и да информира Комисията и другите национални регулиращи органи за това. Националните регулиращи органи и Комисията могат да правят бележки на вниманието на въпросния национален регулиращ орган само в едномесечен срок или в рамките на срока, посочен в член 6, ако последният период е продължителен. Едномесечният срок не може да бъде продължаван.

4. Когато възнамерявана мярка по алинея 3 цели:

(а) да определи относим пазар, различен от тези, определени в препоръката в съответствие с член 15(1) или

(б) да бъде взето решение за това дали определи дадено предприятие като притежаващо отделно или съвместно с други значителна пазарна сила, съгласно членове 16(3), (4) или (5), и това би засегнало търговията между държавите-членки, и Комисията посочи на националния регулиращ орган, че смята, че проектомарката би създала бариера пред единния пазар или ако Комисията има сериозни съмнения относно съвместимостта на мярката със правото на Общността и особено с целите, посочени в член 8, тогава проектомарката не се приема за допълнителен срок от два месеца. Този срок не може да бъде продължаван. В рамките на този срок Комисията може, в съответствие с процедурата по член 22(2), да вземе решение, с което се изисква от въпросния национален регулиращ орган да оттегли проектомарката. Това решение трябва се придружава от подробен и обективен анализ на причините, поради които Комисията смята, че проектомарката не следва да бъде приета, и конкретни предложения за изменение на проектомарката.

5. Въпросният национален регулиращ орган отчита в максимална степен бележките на другите национални регулиращи органи и на Комисията, и може, с изключение на случаите по алинея 4, да приеме проектомарката, и в случай че го направи, уведомява за това Комисията.

6. При изключителни обстоятелства, когато национален регулиращ орган смята, че е на лице спешна необходимост от действие, по дерогация на процедурата по алинеи 3 и 4, за да опази конкуренцията и да защити интересите на ползвателите, той може да незабавно да приеме пропорционални и временни мерки. Органът незабавно съобщава на Комисията и на другите национални регулиращи органи тези мерки, придружени с пълна мотивировка. Решение на националния регулиращ орган да направи такива мерки постоянни или да продължи срока на тяхното действие подлежи на разпоредбите на алинеи 3 и 4.

ГЛАВА III

ЗАДАЧИ НА НАЦИОНАЛНИТЕ РЕГУЛИРАЩИ ОРГАНИ

Член 8

Цели на политиката и регулаторни принципи

1. Държавите-членки правят необходимото, щото при изпълнение на регулаторните задачи, определени в настоящата директива и Специалните директиви, националните регулиращи органи да предприемат всички разумни мерки, насочени към постигането на целите, посочени в алинеи 2, 3 и 4. Тези мерки трябва да са пропорционални на целите. Държавите-членки правят необходимото, щото при изпълнението на регулаторните задачи, определени в настоящата директива и Специалните директиви, особено онези, насочени към постигане на ефикасна конкуренция, националните регулиращи органи да отчитат в максимална степен, че е желателно регулирането да бъде технологически неутрално.

Националните регулиращи органи могат да допринасят в рамките на своите компетенции за провеждането на политика, насочена към насърчаването на културното и езиково многообразие, както и на медийния плурализъм.

2. Националните регулиращи органи насърчават конкуренцията в доставката на електронни съобщителни мрежи, електронни съобщителни услуги и свързани съоръжения и услуги чрез (неизчерпателно):

(а) осигуряване на възможности ползвателите, включително и тези с увреждания, да извличат максимална полза що се отнася избора, цената и качеството;

(б) предотвратяване на опорочаването или ограничаването на конкуренцията в сектора на електронните съобщения;

(в) насърчаване на ефективни инвестиции в инфраструктурата, стимулиране на иновациите; и

(г) насърчаване на ефективното ползване и осигуряване на ефикасно управление на радиочестотите и номерационните ресурси.

3. Националните регулиращи органи допринасят за развитието на вътрешния пазар чрез (неизчерпателно):

(а) отстраняване на останалите пречки пред доставката на електронни съобщителни мрежи, свързани съоръжения и услуги, и електронни съобщителни услуги на европейско равнище;

(б) насърчаване създаването и развитието на трансевропейски мрежи и оперативната съвместимост на паневропейските услуги и възможностите за връзка между всички крайни устройства;

(в) предотвратяване при наличие на подобни обстоятелства на дискриминация в третирането на предприятия, доставящи електронни съобщителни мрежи и услуги;

(г) взаимно сътрудничество и сътрудничество с Комисията по прозрачен начин, за да бъде осигурено развитието на последователна регулаторна практика и последователното прилагане на настоящата директива и на Специалните директиви;

4. Националните регулиращи органи насърчават интересите на гражданите на Европейския съюз чрез (неизчерпателно):

(а) осигуряване на достъп за всички граждани до универсална услуга, посочена в Директива 2002/22/ЕО (Директивата за универсалната услуга);

(б) осигуряване на високо равнище на защита за потребителите в техните отношения със доставчиците, в частност посредством осигуряване на прости и евтини процедури за разрешаване на спорове пред орган, независим от страните по спора;

(в) допринасяне за осигуряването на висока степен на защита на личните данни и неприкосновеността;

(г) насърчаване осигуряването на ясна информация, особено що се отнася до изискванията за прозрачност на тарифите и условията за ползване на обществено достъпни електронни съобщителни услуги;

(д) грижа за потребностите на специфични социални групи, особено на ползвателите с увреждания; и

(е) осигуряване на поддържането на целостта и сигурността на обществените съобщителни мрежи.

Член 9

Управление на радиочестотите за електронни съобщителни услуги

1. Държавите-членки осигуряват ефикасно управление на радиочестотите за електронни съобщителни услуги на тяхна територия в съответствие с член 8. Те правят необходимото, щото разпределянето и даването на такива радиочестоти от националните регулиращи органи да се основава на обективни, прозрачни, недискриминационни и пропорционални критерии.

2. Държавите-членки насърчават хармонизирането на използването на радиочестотите навсякъде в Общността, в съответствие с необходимостта да бъде осигурено ефикасно и ефективно използване на същите съгласно Решение № 676/2002/ЕО (Решение за радиоспектъра).

3. Държавите-членки могат да предвидят прехвърлянето на права за използване на радиочестоти от едни предприятия на други.

4. Държавите-членки правят необходимото, щото намерението на едно предприятие да прехвърли права за ползване на радиочестоти да бъде доведено до знанието на националния регулиращ орган, отговорен за разпределянето на спектъра, и всяко прехвърляне да става в съответствие с процедурите, определени от националния регулиращ орган, и да бъде обявено публично. Националните регулиращи органи правят необходимото, щото конкуренцията да не бъде опорочавана в резултат от подобни

сделки. Когато ползването на радиочестотите е хармонизирано посредством прилагането на Решение № 676/2002/ЕО (Решението за радиоспектъра) или други мерки на Общността, такова прехвърляне не може да води до промяна на ползването на прехвърляната честота.

Член 10

Номериране, именуване и адресиране

1. Държавите-членки правят необходимото, щото националните регулиращи органи да контролират разпределението на всички национални номерационни ресурси и управлението на националните номерационни планове. Държавите-членки правят необходимото, щото за всички обществено достъпни електронни съобщителни услуги да бъдат осигурени адекватни номера и номерационни поредици. Националните регулиращи органи създават обективни, прозрачни и недискриминационни процедури за разпределение на националните номерационни ресурси.
2. Националните регулиращи органи правят необходимото, щото номерационните планове и процедури се прилагат по начин, който третира еднакво всички доставчици на обществено достъпни електронни съобщителни услуги. В частност, държавите-членки трябва правят необходимото, щото едно предприятие, на което е сасена поредица от номера, не дискриминира други доставчици на електронни съобщителни услуги по отношение на поредиците от номера, използвани за даване на достъп до техните услуги.
3. Държавите-членки правят необходимото, щото националните номерационни планове и всички техни последващи допълнения и изменения да бъдат публикувани, с изключение единствено на случаите, попадащи в рамките на ограниченията, наложени от съображения за национална сигурност.
4. Държавите-членки поддържат хармонизирането на номерационните ресурси в рамките на Общността, когато това е необходимо за поддържане развитието на паневропейските услуги. Комисията може в съответствие с процедурата, посочена в член 22(3), да вземе подходящи технически изпълнителни мерки в това отношение.
5. Когато е целесъобразно за осигуряване на пълна глобална оперативна съвместимост на услугите държавите-членки координират своите позиции в международните организации и форуми, в които се вземат решения по въпроси, отнасящи се до номерирането, именуването и адресирането на електронни съобщителни мрежи и услуги.

Член 11

Сервитути

1. Държавите-членки правят необходимото, щото когато компетентен орган разглежда:

- молба за даване на права за инсталиране на съоръжения върху, над или под обществен или частен имот от страна на предприятие, лицензирано за доставка на обществени съобщителни мрежи; или

- молба, за даване на права за инсталиране на съоръжения върху, над или под обществен имот от страна на предприятие, лицензирано за доставка на съобщителни мрежи освен обществените,

компетентният орган:

- действа въз основа на прозрачни и общественодостъпни процедури, прилагани без дискриминация и незабавно, и

- следва принципите на прозрачност и недискриминация при даването такива права под условие.

Гореспоменатите процедури могат да се различават в зависимост от това дали молбоподателят предоставя обществени съобщителни мрежи или не.

2. Държавите-членки правят необходимото, щото когато държавните или местни власти запазват собствеността или контрола върху предприятия, опериращи с електронни съобщителни мрежи и/или услуги, да е налице фактическо структурно разделение между звеното, отговорно за даване на правата по алинея 1, и дейностите, свързани със собствеността или контрола.

3. Държавите-членки осигуряват наличието на ефикасни механизми, за да могат предприятията да обжалват решения по даването на права за инсталиране на съоръжения пред орган, независим от страните по спора.

Член 12

Съвместно разполагане и ползване на съоръжения

1. Когато предприятие, доставящо електронни съобщителни мрежи, има право по националното законодателство да инсталира съоръжение върху, над или под обществен или частен имот, или може да се възползва от процедура за отчуждаване или ползване на имот, националните регулиращи органи насърчават съвместното ползване на такова съоръжение или имот.

2. В частност, когато предприятията са лишени от достъп до реализуеми алтернативи поради необходимост от опазване на околната среда общественото здраве, обществената сигурност, или за постигане целите на териториалното и селищното устройство, държавите-членки могат да наложат съвместното ползване на съоръжения или имоти (включително съвместното физическо разполагане) на предприятие, опериращо електронна съобщителна мрежа, или да предприемат мерки за улесняване координацията на благоустройствените мероприятия само след подходящ период на обществено обсъждане, по време на който на всички заинтересовани страни трябва да бъде дадена възможността да изразят своите становища. Такива режими на съвместно ползване или координиране могат да включват правила за пропорционално разпределение на разходите за взаимното ползване на съоръжението или имота.

Член 13

Разделяне на счетоводната отчетност и счетоводни отчети

1. Държавите-членки изискват от предприятията, доставящи обществени съобщителни мрежи или общественодостъпни електронни съобщителни услуги, които имат специални или изключителни права за предоставянето на услуги в други сектори в същата или в друга държава-членка:

(а) да водят отделна счетоводна отчетност за дейностите, свързани с доставянето на електронни съобщителни мрежи или услуги, както би било изисквано, ако тези дейности са извършвани от правно независими предприятия, за да бъдат установени всички разходно-приходни елементи и базата, на която са калкулирани, с подробно описание на методите за разпределение по дейности, отнасящи се към техните дейности, свързани с предоставянето на електронни съобщителни мрежи или услуги, включително разшифровка по позиции дълготрайните активи и структурните разходи; или

(б) да са структурно разделени за дейностите, свързани с предоставянето на електронни съобщителни мрежи или услуги.

Държавите-членки могат предпочетат да не прилагат изискванията по б. „а“ за предприятия, чийто годишен оборот от дейности, свързани с електронни съобщителни мрежи или услуги в държавите-членки, е по-малък от 50 млн. евро.

2. Когато предприятия, предоставящи обществени съобщителни мрежи или обществено достъпни електронни съобщителни услуги, не подлежат на изискванията на дружественото право и не отговарят на критериите за малки и средни предприятия по счетоводните правила съгласно правото на Общността, техните счетоводни отчети се съставят и подлагат на независима проверка и заверка, и се публикувани. Проверката и заверката се извършва в съответствие с националните правила и правилата на Общността.

Това изискване се прилага също за отделните счетоводства по алинея 1(а).

Глава IV

ОБЩИ РАЗПОРЕДБИ

Член 14

Предприятия със значителна пазарна сила

1. Когато Специалните директиви изискват националните регулиращи органи да определят дали операторите имат значителна пазарна сила в съответствие с процедурата, посочена в член 16, се прилагат алинеи 2 и 3 от настоящия член.

2. За предприятие се смята, че притежава значителна пазарна сила, ако, било самостоятелно или съвместно с други, то има положение, равностойно на господстващо, т. е. положение на икономическа сила, даващо му възможността да действа в осезателна степен независимо от конкурентите, клиентите и в крайна сметка – потребителите.

В частност, когато преценяват дали две или повече предприятия са в съвместно господстващо положение на пазара, националните регулиращи органи действат в съответствие със правото на Общността и отчитат в максимална степен насоките за пазарен анализ и оценка на значителната пазарна сила, обнародвани от Комисията в изпълнение на член 15. Критериите, прилагани при такава оценка, са посочени в Приложение II.

3. Когато предприятие притежава значителна пазарна сила на определен пазар, то може също така да се смята за притежаващо значителна пазарна сила и на друг тясно свързан пазар, когато връзките между двата пазара са такива, че да позволяват пазарната сила, притежавана на единия пазар, да бъде мултиплицирана на другия пазар, като с това се увеличава пазарната сила на предприятието.

Член 15

Процедура за определяне на пазар

1. След обществено обсъждане и консултация с националните регулиращи органи, Комисията приема препоръка за относимите пазари на стоки и услуги (наричана по-нататък “препоръката”). Препоръката определя в съответствие с Приложение I онези пазари на стоки и услуги в сектор на електронните съобщения, чиито характеристики могат да бъдат такива, че да оправдаят налагането на регулаторните задължения, определени в Специалните директиви, без да бъдат засягати пазарите, които могат да бъдат определени в специфични случаи по съгласно правото за защита на конкуренцията. Комисията определя пазарите в съответствие с принципите на правото за защита на конкуренцията.

Комисията прави редовен преглед на препоръката.

2. Комисията обнародва най-късно до датата, на която влиза в сила настоящата директива, насоки за анализ на пазара и оценка на значителната пазарна сила (наричани по-нататък “насоките”), които са в съответствие с принципите на правото за защита на конкуренцията.

3. Националните регулиращи органи, като отчитат максимално препоръката и насоките, определят относими пазари, отговарящи на националните условия, и в частност относими териториални пазари на тяхна територия, в съответствие с принципите на правото за защита на конкуренцията. Националните регулиращи органи спазват процедурите, посочени в член 6 и 7, преди да определят пазарите, които се различават от онези, определени в препоръката.

4. След консултация с националните регулиращи органи, Комисията може, като действа в съответствие с процедурата, посочена в член 22(3), да приеме Решение, определящо транснационални пазари.

Член 16

Процедура за пазарен анализ

1. Веднага след приемането на препоръката или всяка нейна актуализация, националните регулиращи органи провеждат анализ на относимите пазари, съобразявайки се максимално с насоките. Държавите-членки правят необходимото, щото този анализ да се провежда, когато е целесъобразно, в сътрудничество с националните органи за защита на конкуренцията.

2. Когато от национален регулиращ орган се изисква съгласно член 16, 17, 18 или 19 от Директива 2002/22/ЕО (Директива за универсалната услуга), или съгласно член 7 или 8 от Директива 2002/19/ЕО (Директива за достъпа), да определи дали да наложи, поддържа, измени или отмени задължения, наложени на дадени предприятия, той определя въз основа на направения от него пазарен анализ по алинея 1 от настоящия член, дали относимият пазар е ефикасно конкурентен.

3. Когато национален регулиращ орган заключи, че пазарът е ефикасно конкурентен, той не може да налага или поддържа нито едно от специфичните регулаторни задължения, посочени в алинея 2 от настоящия член. В случаи, когато специфични за сектора регулаторни задължения вече са налице, органът отменя тези задължения, наложени на предприятия в рамките на същия относим пазар. Страните, засегнати от такава отмяна на задължения, получават подходящо предизвестие.

4. Когато национален регулиращ орган определи, че даден относим пазар не е ефикасно конкурентен, той определя предприятията със значителна пазарна сила на този пазар в съответствие с член 14 и налага на такива предприятия целесъобразни специфични регулаторни задължения по алинея 2 от настоящия член или поддържа, или да изменя такива задължения, когато такива вече действат.

5. За транснационални пазари, посочени в Решението по член 15(4), заинтересованите национални регулиращи органи провеждат съвместно пазарния анализ, отчитайки в максимална степен насоките и решават съгласувано помежду си за налагането, поддържането, изменението или отмяната на регулаторни задължения по алинея 2 от настоящия член.

6. Мерките, взети в съответствие на разпоредбите на алинея 3, 4 и 5 от настоящия член, подлежат на спазване на процедурите, посочени в член 6 и 7.

Член 17

Стандартизация

1. Комисията, действайки в съответствие с процедурата, посочена в член 22(2), съставя и обнародва в Официалния вестник на Европейските общности списък на стандартите и/или спецификациите, които да служат като основа за насърчаване на хармонизираната доставка на електронни съобщителни мрежи, електронни съобщителни услуги и свързани с тях съоръжения и услуги. Когато е необходимо, Комисията може, действайки в съответствие с процедурата, посочена в член 22(2), и след консултация с Комитета, създаден с Директива 98/34/ЕО, да поиска стандартите да бъдат съставени от европейските организации по стандартите (Европейския комитет за стандартизация

/CEN/, Европейския комитет за електротехническа стандартизация /CENELEC/, Европейския институт по далекосъобщителни стандарти /ETSI/).

2. Държавите-членки насърчават използването на стандартите и/или спецификациите, посочени в алинея 1, за доставката на услуги, технически интерфейси и/или мрежови функции, доколкото е строго необходимо за осигуряване на оперативна съвместимост на услугите и за повишаване свободата на избор за ползвателите.

Докато стандартите и/или спецификациите не са обнародвани в съответствие с алинея 1, държавите-членки насърчават въвеждането на стандарти и/или спецификации, приети от европейските организации по стандартите.

При отсъствието на такива стандарти и/или спецификации, държавите-членки насърчават въвеждането на международните стандарти или препоръките, приети от Международния съюз по телекомуникации (ITU), Международната организация за стандартизация (ISO) или Международната електротехническа комисия (IEC).

Доколкото съществуват международни стандарти, държавите-членки насърчават европейските организации по стандартите да ги използват или да използват съответни части от тях като основа за стандартите, които разработват, с изключение на случаите, когато такива международни стандарти или съответни части от тях биха били неефекасни.

3. Ако стандартите и/или спецификациите, посочени в алинея 1, не са адекватно въведени, така че не може да бъде осигурена оперативната съвместимост на услугите в една или повече държави-членки, въвеждането на такива стандарти и/или спецификации може да бъде стане задължително по процедурата, предвидена в алинея 4, доколкото е строго необходимо за осигуряване на такава оперативна съвместимост и за повишаване свободата на избор за ползвателите.

4. Когато Комисията възнамерява да определи въвеждането на някои стандарти и/или спецификации за задължително, тя обнародва известие в Официалния вестник на Европейските общности и приканва всички заинтересовани страни да огласят своите становища. Комисията, действайки в съответствие с процедурата, посочена в член 22(3), определя въвеждането на съответните стандарти за задължително, като ги посочи като задължителни стандарти в списъка със стандарти и/или спецификации, обнародван в Официалния вестник на Европейските общности.

5. Когато Комисията смята, че стандартите и/или спецификациите, посочени в алинея 1, не допринасят вече за доставката на хармонизирани електронни съобщителни услуги или че те вече не отговарят на потребностите на потребителите, или спъват технологичното развитие, тя, като действа в съответствие с процедурата, посочена в член 22(2), ги изважда от списъка на стандартите и/или спецификациите, посочен в алинея 1.

6. Когато Комисията смята, че стандартите и/или спецификациите, посочени в алинея 4, вече не допринасят за доставката на хармонизирани електронни съобщителни услуги или

че те вече не отговарят на потребностите на потребителите, или спъват технологичното развитие, тя, като действа в съответствие с процедурата, посочена в член 22(3), ги изважда от списъка на стандартите и/или спецификациите, посочен в алинея 1.

7. Настоящият член не се прилага за никое от съществените изисквания, интерфейсни спецификации или хармонизирани стандарти, за които се прилагат разпоредбите на Директива 1999/5/ЕО.

Член 18

Оперативна съвместимост на цифровите интерактивни телевизионни услуги

1. За насърчаването на свободния информационен поток, плурализма на медиите и културното многообразие, държавите-членки стимулират, в съответствие с разпоредбите на член 17(2):

(а) доставчиците на цифрови интерактивни телевизионни услуги за обществено разпространение в Общността върху цифрови интерактивни телевизионни платформи независимо от начина на излъчване, да използват отворен приложнопрограмен интерфейс (API);

(б) доставчиците на всички усъвършенствани цифрови телевизионни устройства, въведени за приемането на цифрови интерактивни телевизионни услуги върху интерактивни цифрови телевизионни платформи, да спазват отворения API в съответствие с минималните изисквания на съответните стандарти или спецификации.

2. При спазване на член 5(1)(b) от Директива 2002/19/ЕО (Директива за достъпа), държавите-членки насърчават собствениците на API да обезпечават при справедливи, разумни и недискриминационни условия, и срещу подходящо възнаграждение цялата необходима информация, за да могат доставчиците на цифрови интерактивни телевизионни услуги да доставят всички услуги, поддържани от API, в пълнофункционална форма.

3. В срок от една година след датата на прилагане, посочена в член 28(1), втори абзац, Комисията разглежда резултатите от действието на настоящия член. Ако оперативната съвместимост и свободата на избор за ползвателите не са постигнати в достатъчна степен в една или повече държави-членки, Комисията може да предприеме действия в съответствие с процедурата, предвидена в член 17(3) и (4).

Член 19

Процедури за хармонизация

1. Когато Комисията, действаща в съответствие с процедурата, посочена в член 22(2), издаде препоръки към държавите-членки относно хармонизираното прилагане на разпоредбите на настоящата директива и Специалните директиви, с оглед постигането на целите, предвидени в член 8, държавите-членки правят необходимото, щото националните регулиращи органи да отчитат в максимална степен тези препоръки при изпълнение на задачите си. Когато национален регулиращ орган предпочете да не спази дадена препоръка, той информира Комисията, като мотивира своята позиция.

2. Когато Комисията сметне, че несъответствие на национално равнище между регулациите, целящи транспонирането на член 10(4), създава бариера пред единния пазар, Комисията може, като действа в съответствие с процедурата, посочена в член 22(3), да предприеме подходящи технически мерки за прилагане.

Член 20

Решаване на спорове между предприятия

1. В случай на спор във връзка със задължения, възникващи съгласно настоящата директива или Специалните директиви, между предприятия, доставящи електронни съобщителни мрежи или услуги в една държава-членка, съответният национален регулиращ орган, по молба на някоя от страните и при спазване на разпоредбите на алинея 2, издава задължително решение за разрешаване на спора във възможно най-кратък срок и в срок от не повече от четири месеца в изключителни обстоятелства. Съответните държави-членки изискват всички страни да съдействат изцяло на националния регулиращ орган.

2. Държавите-членки могат да приемат разпоредба, съгласно която националните регулиращи органи отказват да разрешават спор чрез задължително решение, когато действат други механизми, включително посредничество, които биха спомогнали по-добре за разрешаването на спора своевременно в съответствие с разпоредбите на член 8. Националният регулиращ орган информира страните незабавно. Ако в срок от четири месеца спорът не е разрешен и ако спорът не е бил отнесен до съда от страната, търсеща защита, националният регулиращ орган издава по молба на една от страните задължително решение за разрешаване на спора във възможно най-кратък срок, не по-дълъг от четири месеца.

3. При разрешаването на спор, националният регулиращ орган взема решения, насочени към постигането на целите, предвидени в член 8. Всички задължения, наложени на дадено предприятие от националния регулиращ орган при разрешаването на спор, съответстват на разпоредбите на настоящата директива или на Специалните директиви.

4. Решението на националния регулиращ орган се прави публично достояние, като се отчитат изискванията за опазване на търговската тайна. На заинтересованите страни се дава цялото изложение на мотивите за решението.

5. Процедурата, посочена в алинеи 1, 3 и 4, не препятства която и да било от страните да започне съдебно производство.

Член 21

Разрешаване на транс-гранични спорове

1. В случай на транс-граничен спор, възникнал по настоящата директива или по Специалните директиви между страни в различни държави-членки, когато спорът е от компетенциите на национални регулиращи органи от повече от една държава-членка, се прилага процедурата, предвидена в алинеи 2, 3 и 4.

2. Всяка страна може да отнесе спора до съответните национални регулиращи органи. Националните регулиращи органи съгласуват своите усилия, за да постигнат разрешаване на спора, в съответствие с целите, посочени в член 8. Всички задължения, наложени на предприятие от национален регулиращ орган при разрешаването на спор, съответстват на настоящата директива или на Специалните директиви.

3. Държавите-членки могат да предвидят разпоредба, съгласно която националните регулиращи органи съвместно да отказват да разрешат спор, когато действат други механизми, включително посредничество, които биха допринесли по-добре за разрешаването на спора своевременно в съответствие с разпоредбите на член 8. Те информират страните незабавно. Ако в срок от четири месеца спорът не е разрешен и ако спорът не е бил отнесен в съда от страната, търсеща защита, и ако някоя от страните поиска, националните регулиращи органи съгласуват своите усилия, за постигане на разрешаване на спора в съответствие с разпоредбите на член 8.

4. Процедурата, посочена в алинея 2, не препятства която и да било от страните да започне съдебно производство.

Член 22

Комитет

1. Комисията се подпомагана от Комитет ("Комитет по съобщенията").

2. При всяко указване на настоящата алинея се прилагат член 3 и 7 от Решение 1999/468/ЕО във връзка с член 8 от същото.

3. При всяко указване на настоящата алинея се прилагат член 5 и 7 от Решение 1999/468/ЕО във връзка с член 8 от същото.

Срокът, посочен в член 5(6) от Решение 1999/468/ЕО, е три месеца.

4. Комитетът приема свой правилник за работа.

Член 23

Обмен на информация

1. Комисията предоставя цялата относима информация на Комитета по съобщенията относно резултата от редовните консултации с представители на операторите на мрежи, доставчиците на услуги, ползвателите, потребителите, производителите и синдикатите, както и трети страни и международни организации.

2. Комитетът по съобщенията, като отчита политиката на Общността в областта на електронните съобщения, поощрява обмена на информация между държавите-членки и между държавите-членки и Комисията относно състоянието и развитието на регулаторните дейности по отношение на електронните съобщителни мрежи и услуги.

Член 24

Публикуване на информацията

1. Държавите-членки правят необходимото, щото актуалната информация, отнасяща се до прилагането на настоящата директива и на Специалните директиви, да бъде общественодостъпна по начин, който гарантира на всички заинтересовани страни лесен достъп до тази информация. Те публикуват известие в съответните национални държавни вестници, описващи начина и мястото на публикуване на информацията. Първото такова известие се публикува преди датата на прилагане, посочена в член 28(1), втори абзац, а в последствие известие се публикува при настъпване на промяна в съдържашата се информация.

2. Държавите-членки изпращат в Комисията копия на всички такива известия при публикуването им. Комисията разпределя информацията на Комитета по съобщенията по предназначение.

Член 25

Процедури за преглед

1. Комисията периодично преглежда функционирането на настоящата директива и докладва пред Европейския парламент и Съвета, като първият такъв случай е не по-късно от три години след датата на прилагане, посочена в член 28(1), втори абзац. За тази цел, Комисията може да изисква информация от държавите-членки, която се предоставя без необосновано закъснение.

ГЛАВА V

ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

Член 26

Отменяне

От датата на прилагане, посочена в член 28(1), втори абзац, се отменят следните Директиви и Решения:

- Директива 90/387/ЕИО;
- Решение на Съвета 91/396/ЕИО от 29 юли 1991 г. за въвеждането на единен европейски номер за спешни обаждания¹;
- Директива на Съвета 92/44/ЕИО от 5 юни 1992 г. за прилагането на доставката на отворени мрежи за наетите линии²;
- Решение на Съвета 92/264/ЕИО от 11 май 1992 г. за въвеждането на стандартни международни телефонни кодове за достъп в Общността³;
- Директива 95/47/ЕО;
- Директива 97/13/ЕО;

¹ OJ L 217, от 6.8.1991 г., стр. 31

² OJ L 165, от 19.6.1992 г., стр. 27, Директива, изменена с Решение на Комисията 98/80/ЕС (OJ L 14, от 20.01.1998 г., стр. 27).

³ OJ L 137, от 20.5.1992 г., стр. 21

- Директива 97/33/ЕО;
- Директива 98/10/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 26 февруари 1998 г., за прилагането на доставката на отворени мрежи за гласовата телефония и за универсалната далекосъобщителна услуга в условията на конкуренция¹.

Член 27

Преходни мерки

Държавите-членки поддържат всички задължения по националното законодателство, посочени в член 7 от Директива 2002/19/ЕО (Директива за достъпа) и член 16 на Директива 2002/22/ЕО (Директива за универсалната услуга), дотогава, докато бъде направено определение по отношение на тези задължения от страна на националния регулиращ орган в съответствие с член 16 на настоящата директива.

Операторите на фиксирани обществени телефонни мрежи, посочени от своите национални регулиращи органи, като притежаващи значителна пазарна сила при доставката на фиксирани обществени телефонни мрежи и услуги по смисъла на Приложение I, Част 1 от Директива 97/33/ЕО или Директива 98/10/ЕО, продължат да бъдат смятани „известни оператори“ за целите на Регламент 2887/2002, до приключване на процедурата за пазарен анализ по член 16. След това те вече не се смятат за „известни оператори“ за целите на същия Регламент.

Член 28

Транспониране

1. Държавите-членки приемат и обнародват законовите и подзаконовите нормативни актове, и административните разпоредби, необходими за спазване на настоящата директива не по-късно от 24 юли 2003 г. Те незабавно да информират Комисията за това.

Те прилагат тези мерки от 25 юли 2003 г.

2. Когато държавите-членки приемат тези мерки, те съдържат указване към настоящата директива или се придружават от такова указване при тяхното обнародване. Начините на указване се определят от държавите-членки.

3. Държавите-членки съобщават на Комисията текста на разпоредбите на националното законодателство, които приемат в областта, регламентирана от настоящата директива, и всички последващи изменения на тези разпоредби.

Член 29

Влизане в сила

Настоящата директива влиза в сила от деня на нейното публикуване в Официалния вестник на Европейските общности.

¹ OJ L 101, от 1.4.1998 г., стр. 24

Член 30
Адресати

Настоящата директива е адресирана към държавите-членки.

Съставено в Брюксел на 7 март 2002.

За Европейския парламент:

Председател
П. Кокс

За Съвета:
Председател
Ж. С. Апаричио

ПРИЛОЖЕНИЕ I

Списък на пазарите, които се включват в първоначалната препоръка на Комисията относно относимите пазари на стоки и услуги, посочени в член 15

1. Пазари, посочени в Директива 2002/22/ЕО (Директива за универсалната услуга),

Член 16 – пазари, определени по предходната регулаторна рамка, където задълженията трябва да бъдат преразгледани.

Доставката на включване и използване на обществената телефонна мрежа на фиксирани места.

Доставката за наети линии на крайни потребители.

2. Пазари, посочени в Директива 2002/19/ЕО (Директива за достъпа)

Член 7 – пазари, определени по предходната регулаторна рамка, където задълженията трябва да бъдат преразгледани.

Взаимна връзка (Директива 97/33/ЕО)

начало на телефонни разговори във фиксираната обществена телефонна мрежа
приключване на телефонни разговори във фиксираната обществена телефонна мрежа
транзитни услуги във фиксираната обществена телефонна мрежа
начало на телефонни разговори по мобилни обществени телефонни мрежи
приключване на телефонни разговори по мобилни обществени телефонни мрежи
взаимна връзка на наети линии (взаимна връзка на частични вериги)

Достъп до мрежи и специален достъп до мрежи (Директива 97/33/ЕО, Директива 98/10/ЕО)

достъп до фиксираната обществена телефонна мрежа, включително отделен достъп до местната мрежа

достъп до обществени мобилни телефонни мрежи, включително избор на преносвача
Наета линия на едро (Директива 92/44/ЕИО)

Доставка на едро на капацитет за наети линии на други доставчици на електронни съобщителни мрежи или услуги.

3. Пазари, посочени в Регламент (ЕО) 2887/2000

Услуги, осигурявани по обособени вериги с усукани метални чифтове

4. Допълнителни пазари

Националния пазар за международни роумингови услуги по обществените мобилни телефонни мрежи.

ПРИЛОЖЕНИЕ II

Критерии, прилагани от националните регулиращи органи при преценката за съвместно господстващо положение в съответствие с член 14(2), втори абзац

За две или повече предприятия може да бъде установено, че са в съвместно господстващо положение по смисъла на член 14, ако дори при отсъствието на структурни или други връзки между тях те оперират в пазар, за чиято структура се смята, че води до съгласувани резултати. Без да се засяга юриспруденцията на Съда на Европейските общности за съвместното господстващо положение, горният случай може да възникне, когато пазарът отговаря на редица съответни характеристики, особено що се отнася до пазарната концентрация, прозрачността и други характеристики, посочени по-долу:

- зрял пазар;
- със стагниращо или умерено растящо търсене;
- ниска еластичност на търсенето;
- хомогенен продукт;
- подобни структури на себестойността;
- подобни пазарни дялове;
- липса на технически иновации, зряла технология;
- липса на свободен капацитет;
- високи прагове на достъп до пазара;
- липса на компенсираща покупателна способност;
- липса на потенциална конкуренция;
- различни неформални или други връзки между заинтересовани предприятия;
- механизми на ответни мерки;
- липса или намалени възможности за ценова конкуренция.

Горният списък не е изчерпателен, а критериите не са кумулативни. Списъкът е по-скоро предназначен за илюстрация на видовете доказателства, които могат да бъдат приведени в подкрепа на твърденията, засягащи наличието на съвместно господстващо положение.